

Programmaplan 'Groen voor Iedereen'

Uitvoeringsprogramma 2022-2025

EINDCONCEPT
16 maart 2022

Colofon

Programma	Groen voor Iedereen Uitvoeringsprogramma 2022-2025
Versienummer	1.1
Status	Eindconcept
Kenmerk	volgt
Beheergebied	Groene Hart
Contactpersoon	Sebastiaan Huls Programmamanager T 06 50 00 92 11 E s.huls@staatsbosbeheer.nl
Adres	Overschiezeweg 310 Schiedam
Postadres	Postbus 2 3800 AA Amersfoort

Inhoudsopgave

1 Inleiding en leeswijzer	4
2 Strategie.....	5
2.1 Missie	5
2.2 Opgaven.....	5
2.3 Doelen	5
2.4 Programma in relatie tot Groenalliantie.....	6
3 Aanpak.....	7
3.1 Tijd.....	7
3.2 Budget	7
3.3 Kwaliteit	8
3.4 Randvoorwaarden.....	9
3.5 Afbakening.....	10
4 Programmabeheersing.....	11
4.1 Planning	11
4.2 Financiën.....	12
4.3 Risico's	13
4.4 Wisselwerking met bestuurlijke besluitvorming	13
5 Organisatie en besluitvorming.....	14
5.1 Organisatie en overlegstructuur.....	14
5.2 Besluitvorming	15
6 Samenwerking en communicatie.....	16
6.1 Participatie	16
6.2 Communicatiestrategie	17
6.3 Issuemanagement.....	17
6.4 Grondzaken	17

1 | Inleiding en leeswijzer

Het bestuur van Groenalliantie heeft in december 2021 het Ontwikkelplan 2030 en de Investeringsagenda 2021-2025 vastgesteld.

Het bestuur zet met het Ontwikkelplan Groenalliantie 2030 de koers uit voor de komende 10 jaar als vervolg op de omvangrijke en succesvolle Kwaliteitsimpuls Groenalliantie. Het Ontwikkelplan biedt, samen met de bijbehorende Investeringsagenda het handelingskader voor samenwerken met gebiedspartners aan nieuwe opgaven.

Het Ontwikkelplan Groenalliantie 2030 is in de periode 2020-2021 opgesteld door een projectgroep van Staatsbosbeheer samen met gebiedspartners. In de 1e fase is het raamwerk van het Ontwikkelplan geschreven met daarin een verkenning van de (maatschappelijke) ontwikkelingen, de hoofdogaven, de missie en de strategische doelen voor de komende jaren. In de 2e fase is het raamwerk uitgewerkt voor alle natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie, waarbij belanghebbenden zijn betrokken. Via een online enquête en digitale gebiedssessies is input verzameld voor het uitwerken van de hoofdogaven en ontwikkelingsrichting per gebied.

Programmaorganisatie

Staatsbosbeheer voert als onderdeel van de samenwerkingsovereenkomst met Groenalliantie het programma Groen voor Iedereen uit in opdracht van het dagelijks bestuur van Groenalliantie. Het algemeen bestuur van Groenalliantie neemt uiteindelijk alle rechtsgeldige besluiten over financiën, inhoud en organisatie van projecten binnen het programma. De bestuurssecretaris van Groenalliantie (Rick van Keulen) treedt op als gedelegeerd bestuurlijk opdrachtgever voor het programma.

Programmaplan

De vaststelling van het Ontwikkelplan maakt de weg vrij voor een meerjarenprogramma 2022-2025. Het programmaplan bakent de scope van het programma voor de komende jaren af waarin de voorgestelde opgaven en projecten met een uitvoeringsplanning in de tijd worden gezet. Een beschrijving van de projectbeheersing, organisatiestructuur en communicatie maken hier onderdeel van uit. Het programmaplan wordt jaarlijks geëvalueerd en indien nodig geactualiseerd. Middels een halfjaarlijkse voortgangsrapportage wordt de progressie van het programma gemonitord.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt kort teruggegrepen op de strategie die reeds vorm is gegeven door het Ontwikkelplan 2030. Dit valt uiteen in de missie, de opgaven en de doelen om af te sluiten met een beschrijving van het programma in relatie tot Groenalliantie.

Hoofdstuk 3 en 4 vormen samen de beschrijving van de uitvoering van het programma. Waarbij hoofdstuk 3 ingaat op de inhoudelijke aanpak van het programma met de invulling van tijd, budget en kwaliteit; gezamenlijk de scope van het programma. Met de bepaling van de scope komen in dit hoofdstuk ook de randvoorwaarden en de afbakening aan de orde. In hoofdstuk 4 staat de programmabeheersing centraal uiteengezet in planning, financiën en risico's. Aan de hand van de projecten uit de investeringsagenda worden deze aspecten beschreven binnen het programma.

Tot slot beschrijven hoofdstuk 5 en 6 de relatie van het programma in de bredere context. In hoofdstuk 5 is dit op schaal van Staatsbosbeheer, Groenalliantie en deelnemende gemeenten. Voor hoofdstuk 6 gaat dit nog een stap breder en wordt de externe relatie van het programma beschreven.

2 | Strategie

In dit hoofdstuk wordt teruggegrepen op de strategische uitwerking van de natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie welke reeds is opgesteld in het Ontwikkelplan 2030.

2.1 | Missie

Het Ontwikkelplan is tot stand gekomen rondom de missie 'Groen voor Iedereen'. Het missiestatement vormt daarmee ook de titel van het programma voor de komende jaren. Groen wordt hier in de breedste zin van het woord bedoeld; op het gebied van landschap en flora, maar ook qua duurzaamheid en klimaat. Iedereen staat voor zowel mens als voor milieu, er ontstaat een balans waarin zowel natuur als recreatie een plek kunnen hebben en in harmonie met elkaar kunnen samenleven.

2.2 | Opgaven

Met de investeringen die de afgelopen jaren in het kader van de Kwaliteitsimpuls zijn gedaan in de natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie zijn de gebieden weer nadrukkelijk op de kaart gezet en worden ze druk bezocht. Mede door bevolkingsgroei en vergrijzing, de toenemende aandacht voor gezondheid en leefbaarheid, de klimaatverandering en de achteruitgang van de biodiversiteit zijn de uitdagingen talrijk. Deze uitdagingen worden gekoppeld aan de drie hoofdopgaven voor de komende jaren.

Ten eerste de opgave om meer ruimte te bieden voor gebiedspartners. De drukte in combinatie met de ruimtevraag vragen om meer functiecombinaties om de natuur- en recreatiegebieden blijven te kunnen versterken. Dit vraagt om meer structurele samenwerking tussen bestuur, gebiedsadviescommissie, medeoverheden, ondernemers en lokale organisaties en belanghebbenden om de beschikbare middelen optimaal in te zetten.

Ten tweede speelt de continue opgave om de natuur- en recreatiegebieden te blijven versterken. De recreatievraag verandert continue en verbreed zich waardoor er meer beroep wordt gedaan op de gebieden van Groenalliantie. Deze toename en verbreding mag niet ten koste gaan van de aanwezige natuurwaarden en biodiversiteit. Er wordt de komende jaren op beide aspecten ingezet waarbij strakke sturing is vereist om ontwikkeling en beheer op elkaar aan te laten sluiten.

Ten derde is op grotere schaal het versterken van het recreatief netwerk eveneens een opgave. Het is noodzaak om de gebieden niet als losse entiteiten te beschouwen, maar ook te zoeken naar de (groene) verbindingen. Het verbeteren van de bereikbaarheid en de ontwikkeling van transferia zijn een integraal onderdeel van deze opgave. Doordat Groenalliantie geen eigenaar is van de tussengelegen gebieden vraagt deze opgave om nauwe samenwerking met de partners.

Deze drie hoofdopgaven kunnen niet los van elkaar worden gezien en in bovenstaande beschrijvingen komt de kruisbestuiving die tussen de opgaven vereist is al duidelijk naar voren. Het draait allemaal om de samenwerking om de gebieden te blijven ontwikkelen waarbij natuur en recreatie met elkaar in balans zijn, niet alleen op lokale schaal maar ook integraal op regionale schaal.

2.3 | Doelen

Om invulling te geven aan de drie hoofdopgaven zijn negen strategische doelen geformuleerd.

De strategische doelen 'creëren gedeeld eigenaarschap' en 'beter gastheerschap' dragen primair bij aan het geven van meer ruimte voor gebiedspartners. Het eigenaarschap draait om het versterken van de rol van de gebruikers en belanghebbenden door de energie en deskundigheid te benutten in nieuwe vormen van samenwerking. Het gastheerschap start al bij de bezoeker thuis waarin online informatie wordt ingewonnen over de gebieden, dit loopt door in het imago en de uitstraling van de gebieden ter plekke en manifesteert zich ook door de ondernemers en de samenwerkingspartners.

De strategische doelen 'uitbreiden natuur- en recreatiegebieden', 'accommoderen recreatievraag', 'versterken natuurwaarden', 'verhogen klimaatbestendigheid' en 'meer duurzame energie opwekken' dragen primair bij aan het blijvend versterken van de natuur- en recreatiegebieden. Door de groeiende recreatievraag is een verkenning naar uitbreiding van de gebieden gewenst om het gewenste aanbod te kunnen realiseren. Aan de andere kant dienen de

natuurwaarden te worden versterkt en gemonitord, dient er oog te zijn voor klimaatadaptieve maatregelen en speelt ook de duurzame energieopwekking een rol in of aan de grens van de gebieden.

De strategische doelen 'verbinden groengebieden' en 'versterken transferia' dragen primair bij aan het versterken van het recreatieve netwerk. De inrichting van de verbindingen tussen de gebieden dient zowel plek te geven aan recreatie als aan ecologie, het kan elkaar bovendien versterken. Een netwerk is sterk gebaat bij een goede bereikbaarheid en mogelijkheden om te wisselen van modaliteit, er wordt ingezet op het versterken van de transferiafunctie van de gebieden.

Schematische weergave van missie, opgaven en doelen.

2.4 | Programma in relatie tot Groenalliantie

De bovengenoemde strategische uitwerking van het Ontwikkelplan 2030 sluit naadloos aan op de doelstelling van Groenalliantie. Deze doelstelling luidt: *“behartiging van de bovengemeentelijke belangen inzake het beheer en de ontwikkeling van groengebieden binnen het werkgebied van de Groenalliantie, daaronder begrepen het behoud en de versterking van de groen- en recreatieve verbindingen, de landschappelijke kwaliteiten van en de biodiversiteit binnen de groengebieden, alsmede de bevordering van de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht daarvan.”*

Met de vaststelling van het Ontwikkelplan en de bijbehorende investeringsagenda is de koers voor de komende jaren door het bestuur vastgelegd. De benoemde projecten per gebied, maar ook de gebiedsoverstijgende projecten vragen om een integrale aanpak. Er is gekozen om de uitvoering van het ontwikkelplan toe te kennen aan een programmastructuur. De reden hiervoor is als volgt:

De uitvoering van het Ontwikkelplan 2030 betreft een langjarige aanpak waarvan de baten in de loop van de tijd gerealiseerd worden. Het proces voor de totstandkoming van de doelen bestaat uit een dynamisch samenhangend geheel van de projecten. Hiervoor is het eindresultaat nog niet omkaderd aangezien dit afhankelijk is van ontwikkelingen en trends de komende jaren. Mede door de verschillende belangen en opvattingen van veel stakeholders die meespelen is er gekozen voor deze programmatische aanpak.

3 | Aanpak

In dit hoofdstuk wordt de aanpak van het programma beschreven. Er wordt nader ingegaan op de tijdsspanne, het budget en de kwaliteit van het programma.

3.1 | Tijd

Het Ontwikkelplan is opgesteld met het vizier gericht op 2030. Daarmee kent het programma een looptijd van 9 jaar, waarvan de eerste vier jaar enige vorm hebben gekregen met het vaststellen van de investeringsagenda 2021-2025. In het Ontwikkelplan wordt een wenkend perspectief geschetst hoe de natuur- en recreatiegebieden over een decennia worden gebruikt en wat ze uitstralen. Deze splitsing in de looptijd tussen investeringsagenda en ontwikkelplan is mede vorm gegeven door de samenwerkingsovereenkomst tussen Groenalliantie en Staatsbosbeheer die eindigt op 31 december 2025.

In de investeringsagenda zijn projecten gedefinieerd die specifiek voor één van de gebieden geldt, maar ook zijn er opgaven die voor alle gebieden van toepassing zijn. Qua volgorde worden de projecten die uit een verkenning bestaan in een eerder stadium in het programma opgepakt. Parallel worden er kleinere specifieke projecten opgestart en uitgevoerd. Het oogsten van de verkenning over de gebieden heen vindt voornamelijk in de tweede helft van het programma plaats. De verkenningen bieden houvast om in het jaar 2025 een nieuwe investeringsagenda op te stellen om de grootschaligere ingrepen in de gebieden te kunnen doen om bijvoorbeeld de natuurwaarden te versterken of om de gebieden uit te breiden.

Met de afronding van de kwaliteitsimpuls zijn in alle gebieden grote uitvoeringsprojecten afgerond die ervoor zorgen dat de gebieden de komende jaren aantrekkelijk zijn om te beleven en te bezoeken. Dit betekent voor het programma 'Groen voor Iedereen' dat er de eerste jaren alleen kleinschalige opwaarderingen of toevoegingen plaatsvinden. Over het effect en de grootte van de tweede helft van het programma kan nu nog uitspraak worden gedaan, dit is afhankelijk van de ontwikkelingen de komende jaren.

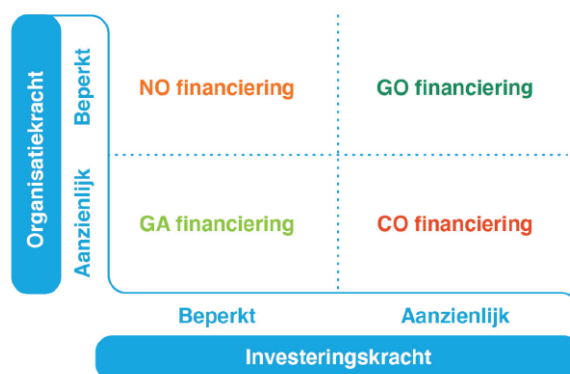
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
<i>afronding kwaliteitsimpuls</i>	■								
<i>prioritaire projecten</i>	■	■							
<i>gebiedsoverstijgende projecten</i>		■	■	■					
<i>gebiedsspecifieke projecten</i>	● ● ●	● ● ● ●	● ● ● ●	● ● ● ●			?		
<i>uitvoeringsprojecten</i>									

De planning met specifieke projecten en een doorkijk naar de tweede helft van het programma wordt toegelicht in hoofdstuk 4.

3.2 | Budget

Voor het budget van het programma wordt gedurende de looptijd teruggerepen op het verdienkader uit het ontwikkelplan. Groenalliantie beschikt over eigen investeringsmiddelen die in de jaarlijkse begroting zijn vastgelegd. Voor de inzet van de middelen hanteert Groenalliantie een viertal opties:

- Groenalliantie financiert
- Groenalliantie investeert en zoekt cofinanciering
- Groenalliantie levert cofinanciering
- Groenalliantie investeert niet en medewerking is discutabel

Indien na toetsing aan het verdienkader door het bestuur wordt besloten om over te gaan tot het inzetten van investeringsmiddelen dient bij de projecten te worden voldaan aan de onderstaande uitgangspunten.

Uitgangspunten voor investeringsbeslissingen

Uitgangspunt 1

Projecten moeten recreatieve meerwaarde bieden en bijdragen aan de versterking van de identiteit, de structuur en/of verbinding van de gebieden.

Uitgangspunt 2

Projecten moeten passen binnen de zoneringskaarten en ontwikkelingsrichtingen van de natuur- en recreatiegebieden.

Uitgangspunt 3

Projecten moeten voorzien zijn van een procesvoorstel dat voorziet in afstemming met gebiedspartners (bestuurlijk en maatschappelijk).

Uitgangspunt 4

Projecten moeten aansluiten bij (bestaande) doelgroepen en recreatiemotieven.

Uitgangspunt 5

Projecten moeten voorzien zijn van een investeringsraming en een meerjarige beheerkostenraming.

3.3 | Kwaliteit

Projecten in het programma dienen te passen binnen de opgaven en strategische doelen die zijn bepaald in het Ontwikkelplan 2030.

Om de kwaliteit te kunnen borgen wordt er een formele structuur in alle fases van de projecten toegepast. Deze structuur uit zich in het opstellen en vaststellen van de diverse projectdocumenten; projectopdracht, plan van aanpak, checklist eisen aan ontwerp, ontwerpnotitie, oplevernotitie en projectevaluatie.

Om de kwaliteit te beheersen wordt er in het programma gebruik gemaakt van de plan-do-check-ACT cyclus (PDCA). De PDCA wordt op meerdere niveaus gehanteerd – op projectenbasis en op programmabasis. Voor de projecten wordt middels de formalisering en de daaruit volgende projectdocumenten de cyclus doorlopen waarbij de lessen getrokken uit eerdere projecten toegepast worden in aankomende projecten. Daarnaast biedt de overgang tussen voorbereiding en uitvoering de ruimte om te sturen op kwaliteit. Indien onverhoopt het project niet alle fases tot aan oplevering en evaluatie doorlopen dient het project na vroegtijdig afbreken ook geëvalueerd te worden. Op de schaal van het programma wordt de jaarlijkse herziening van het programmaplan gebruikt om de check uit te voeren en bij te sturen waar nodig. Een zeer duidelijke mijlpaal voor het programma in de PDCA-cyclus vormt de vernieuwing van de investeringsagenda voor de jaren 2026-2030.

De kwaliteit wordt in eerste fase beheerst door de projectleider, de projectleider legt de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit af aan de programmamanager en de stuurgroep. Uiteindelijk wordt de kwaliteit vastgelegd in het dagelijks bestuur door het vaststellen van het voorlopig ontwerp.

3.4 | Randvoorwaarden

Naast het initiëren van plannen door Groenalliantie zelf is er in het dichtbevolkte Zuid-Holland veel vraag naar ruimtegebruik, al dan niet multifunctioneel. In beide gevallen is het belangrijk om onderstaande uitgangspunten in acht te nemen. Er kan alleen worden overgegaan tot het benutten van ruimte in de natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie indien dit op zowel natuur- als recreatievlak wordt gecompenseerd en er een meerwaarde ontstaat. Verder dient het ruimtelijk aan te sluiten bij het karakter van het gebied door een goede landschappelijke inpassing en dient het gebied toegankelijk te blijven voor de bezoekers.

Uitgangspunten bij ruimteclaims

Per saldo moet er recreatiewinst worden gecreëerd

Per saldo moet de ontwikkeling van een initiatief meerwaarde opleveren voor de recreatieve kwaliteit van de natuur- en recreatiegebieden. Initiatieven mogen niet ten koste gaan van de recreatiemogelijkheden van de eigen inwoners. Eventuele kosten van compensatie zijn voor rekening van de initiatiefnemer.

Per saldo moet er natuurwinst worden gecreëerd

Mogelijke aantasting van natuurlijke en ecologische waarden door een initiatief dienen minimaal gecompenseerd te worden. Natuurcompensatie dient bij voorkeur in of aansluitend op desbetreffend natuur- en recreatiegebied plaats te vinden. Indien dat niet mogelijk is natuurcompensatie op een andere locatie in de Krimpenerwaard of Reeuwijkse Plassen mogelijk (binnen of aansluitend op een gebied van de Groenalliantie). Eventuele kosten voor natuurcompensatie zijn voor rekening van de initiatiefnemer.

Eis van landschappelijke inpassing

Een goede landschappelijke inpassing en architectonische uitstraling met respect voor het landschap en cultuurhistorische waarden is een voorwaarde voor alle initiatieven. De uitwerking van de plannen zullen hierop getoetst worden door de landschapsontwerpers van Groenalliantie en van betrokken gemeenten.

Eis van openbaarheid

De openbare toegankelijkheid van natuur- en recreatiegebieden moet gewaarborgd zijn. Uitgangspunt is dat de hoeveelheid oppervlakte die aan de openbaarheid wordt onttrokken, gecompenseerd dient te worden. Deze compensatie dient nader gespecificeerd te worden in kwantiteit en kwaliteit naar het creëren van 'per saldo recreatiewinst' en 'per saldo natuurwinst' (zie bovenstaande uitgangspunten).

In bovenstaande paragrafen ligt de focus met name op de vroege fasen van de projecten; de voorbereiding en realisatie. In alle fasen van het project dient men echter ook rekening te houden met het effect op het beheer en onderhoud. Concreet is er voor het Ontwikkelplan 2030 een budgetplafond afgesproken zodat de beheerlasten niet buitenproportioneel stijgen als gevolg van het realiseren van nieuwe voorzieningen. De voorkeur heeft om na afronding van de kwaliteitsimpuls ook het principe 'oud voor nieuw' te hanteren. Hierin zijn nieuwe recreatieve voorzieningen niet langer een toevoeging, maar een vervanging of verbetering van bestaande voorzieningen.

Groenalliantie hecht veel waarde aan duurzaamheid door alle fasen van de projecten. De randvoorwaarden voor duurzaam terreinbeheer zijn beschreven in onderstaand kader.

Uitgangspunten voor een duurzaam terreinbeheer

1. Projecten voldoen aan het Handelingskader Energieopwekking (2020) dat inzet op kleinschalige bronnen van energieopwekking.
2. Projecten voldoen op aan het Handelingskader Klimaat (2022) dat inzet op een duurzame omgang met de effecten van hitteperioden, langdurige droogte en piekbuien.
3. Projecten worden waar mogelijk uitgevoerd volgens algemene principes van een duurzaam terreinbeheer, zoals het hanteren van duurzame/ circulaire beheermethoden en de toepassing van duurzaam geproduceerde en/of herbruikbare materialen.

3.5 | Afbakening

Het programma focust op de negen strategische doelen uit het Ontwikkelplan. De programmamanager is verantwoordelijk voor het bewaken van de scope en neemt projecten die niet bijdragen aan deze doelen niet op in het programma. Formele besluitvorming vindt hiervoor plaats in de stuurgroep, waarbij ook de afstemming met het terreinbeheer wordt geborgd.

De Producten en Diensten Catalogus (PDC) van Staatsbosbeheer vormt de leidraad om te bepalen welke diensten binnen de samenwerkingsovereenkomst 2019-2025 vallen. Werkzaamheden in het kader van de reguliere dienstverlening vallen over het algemeen niet binnen het programma. Wanneer een verkenning of werkzaamheden dusdanig bijdragen aan de strategische doelen van het programma dan kan de stuurgroep besluiten om deze op te nemen in het programma.

Bestuurlijke afstemming behoort in eerste instantie tot de werkzaamheden van de bestuurssecretaris. Communicatie met bestuursleden kan niet plaatsvinden zonder consultatie bij de bestuurssecretaris. De bestuurlijke afstemming behoort daarmee niet tot het programma. Wel wordt er een inhoudelijke bijdrage geleverd door collega's werkzaam voor het programma om de bestuurssecretaris te ondersteunen bij de bestuursvoorstellen ter voorbereiding van de bestuursvergaderingen.

4 | Programmabeheersing

De beheersing van het programma is noodzakelijk om binnen de tijd, binnen het budget en met de gewenste kwaliteit de projecten op te kunnen leveren. De projectbeheersing bevat het opstarten van projecten, het coördineren en bewaken van de uitvoering, tussentijdse rapportage over de status, het doorvoeren van eventuele wijzigingen, acceptatie en oplevering van (deel)resultaten, overdracht en ingebruikname en afsluiting van het project. Aan de hand van de genoemde projecten in de investeringsagenda 2021-2025 wordt er in dit hoofdstuk nadere invulling gegeven aan de planning, de financiën en de risico's.

De twee belangrijkste instrumenten binnen het programma voor de beheersing zijn de plannen van aanpak en de voortgangsrapportages. Door het vaststellen van het plan van aanpak voor een project worden vooraf de kaders vastgesteld en kan beheersing op tijd, geld, kwaliteit en risico's worden ingevuld. Op de schaal van het programma worden deze kaders en de progressie gemonitord in de voortgangsrapportage van de programmamanager. Verantwoording over de voortgang wordt door de projectleider aan de programmamanager gedaan. De programmamanager legt de progressie van het programma voor aan de stuurgroep door middel van de halfjaarlijkse voortgangsrapportage.

4.1 | Planning

Onderstaand is de globale planning weergegeven van het programma waarbij het onderscheid is gemaakt tussen de gebiedsoverstijgende projecten en de projecten voor een specifiek natuur- en recreatiegebied. Daarbij starten de projecten welke reeds als prioritaire projecten zijn gekenmerkt door het algemeen bestuur in het jaar 2022. De kleinere uitvoeringsprojecten gericht op recreatie vinden in 2023 en 2024 plaats.

De doorlooptijd van de projecten is over het algemeen een jaar, met uitzondering voor de grotere verkenningen die tweejarig zijn. Gezien er geen grote uitvoeringsprojecten voorzien zijn in het eerste deel van het programma is de doorlooptijd van een jaar haalbaar.

De afkortingen in de planning staan voor de volgende gebieden: GO = gebiedsoverstijgend, RH = Reeuwijkse Hout, GH = Goudse Hout, GB = Gouwebos, WO = 't Weegje/Oostpolder, KH = Krimpenerhout en LB = Loetbos.

	prio	2022	2023	2024	2025
GO1 revitalisering en uitbreiding bossen					
GO2 verkennen uitbreiden gebieden	√				
GO3 verkennen verbetering watersysteem en waterkwaliteit					
GO4 ontwikkelen concept natuureducatie					
GO5 opstellen handelingskader klimaat					
GO6 ontwikkelen online platform GA	√				
GO7 uitvoeren recreantenonderzoek					
RH1 versterken natuurwaarden en biodiversiteit	√				
RH2 gemarkeerde wandelroutes					
RH3 routes en voorzieningen voor mensen met een beperking					
GH1 versterken natuurwaarden en biodiversiteit	√				
GH2 opstellen ontwikkelingskader tuinen Goudse Hout					
GH3 gemarkeerde wandelroutes					
GH4 routes en voorzieningen voor mensen met een beperking					
GH5 fietsenstalling					
GB1 versterken natuurwaarden en biodiversiteit	√				
GB2 fietsenstalling					
GB3 routes en voorzieningen voor mensen met een beperking					
WO1 versterken natuurwaarden en biodiversiteit	√				
WO2 verkenning toekomstperspectief Oostpolder	√				
WO3 gemarkeerde wandelroutes					
WO4 routes en voorzieningen voor mensen met een beperking					

	prio	2022	2023	2024	2025
KH1 versterken natuurwaarden en biodiversiteit	√				
KH2 omvormen speelpolder			•		
KH3 hondenstrand en speelplaats			•		
KH4 uitkijktoren					•
KH5 speelplaats boveineind				•	
KH6 routes en voorzieningen voor mensen met een beperking			•		
LB1 versterken natuurwaarden en biodiversiteit	√				
LB2 herinrichting entree Kerkweg					
LB3 routes en voorzieningen voor mensen met een beperking			•		

Actualisatie van de planning vindt plaats op jaarbasis in samenspraak met het programmteam en wordt vastgesteld in de stuurgroep voorafgaand aan de decembervergadering van het algemeen bestuur. In de jaarplanning worden de bestuursvergaderingen en de voortgangsrapportages als mijlpalen opgenomen om de bestuurlijke verankering van de projecten tijdig te organiseren.

Sturing op de planning gebeurt daarnaast in overleg met de projectleiders en afwijkingen worden ambtelijk of bestuurlijk vastgelegd.

4.2 | Financiën

Gevraagde investeringen van de investeringsagenda zijn met eigen middelen te financieren. De begroting van Groenalliantie biedt voldoende mogelijkheden om de eigen reserves te benutten voor het mogelijk maken van de genoemde projecten tot en met 2025. Met het vaststellen van de jaarrekening door het Algemeen Bestuur op 31 maart wordt ook de nadere invulling van de reserves vastgesteld.

Voor een aantal projecten wordt cofinanciering gezocht, de projecten die hiervoor het beste in aanmerking komen zijn reeds geïdentificeerd. Mochten er echter gedurende de looptijd van het programma zich kansen voordoen waarmee GA-financiering omgezet kan worden in CO-financiering, door aansluiting op subsidies, dan springt het programma daarop in.

Investeringsagenda 2021-2025	GA	CO	Totaal	Beheer
GO1 revitalisering en uitbreiding bossen	€ 30.000,00		€ 30.000,00	
GO2 verkennen uitbreiden gebieden	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 30.000,00	
GO3 verkennen verbetering watersysteem en waterkwaliteit	€ 7.500,00	€ 7.500,00	€ 15.000,00	
GO4 ontwikkelen concept natuureducatie	€ 20.000,00		€ 20.000,00	
GO5 opstellen handelingskader klimaat	€ 20.000,00		€ 20.000,00	
GO6 ontwikkelen online platform GA	€ 50.000,00		€ 50.000,00	
GO7 uitvoeren recreantenonderzoek	€ 50.000,00		€ 50.000,00	
RH1 versterken natuurwaarden en biodiversiteit	€ 60.000,00		€ 60.000,00	
RH2 gemarkeerde wandelroutes	€ 32.500,00		€ 32.500,00	€ 1.250,00
RH3 routes en voorzieningen voor mensen met een beperking	€ 14.000,00		€ 14.000,00	€ 500,00
GH1 versterken natuurwaarden en biodiversiteit	€ 60.000,00		€ 60.000,00	
GH2 opstellen ontwikkelingskader tuinen Goudse Hout	€ 12.500,00	€ 12.500,00	€ 25.000,00	
GH3 gemarkeerde wandelroutes	€ 32.500,00		€ 32.500,00	€ 1.250,00
GH4 routes en voorzieningen voor mensen met een beperking	€ 14.000,00		€ 14.000,00	€ 500,00
GH5 fietsenstalling	€ 19.500,00		€ 19.500,00	€ 750,00
GB1 versterken natuurwaarden en biodiversiteit	€ 60.000,00		€ 60.000,00	
GB2 fietsenstalling	€ 19.500,00		€ 19.500,00	€ 750,00
GB3 routes en voorzieningen voor mensen met een beperking	€ 14.000,00		€ 14.000,00	€ 500,00
WO1 versterken natuurwaarden en biodiversiteit	€ 60.000,00		€ 60.000,00	
WO2 verkenning toekomstperspectief Oostpolder	€ 30.000,00		€ 30.000,00	
WO3 gemarkeerde wandelroutes	€ 32.500,00		€ 32.500,00	€ 1.250,00
WO4 routes en voorzieningen voor mensen met een beperking	€ 14.000,00		€ 14.000,00	€ 500,00
KH1 versterken natuurwaarden en biodiversiteit	€ 60.000,00		€ 60.000,00	
KH2 omvormen speelpolder	€ 20.000,00		€ 20.000,00	€ -5.000,00
KH3 hondenstrand en speelplaats	€ 42.000,00		€ 42.000,00	€ 1.500,00
KH4 uitkijktoren	€ 71.500,00	€ 71.500,00	€ 143.000,00	€ 7.500,00
KH5 speelplaats boveineind	€ 26.000,00	€ 26.000,00	€ 52.000,00	€ 2.000,00
KH6 routes en voorzieningen voor mensen met een beperking	€ 14.000,00		€ 14.000,00	€ 500,00
LB1 versterken natuurwaarden en biodiversiteit	€ 60.000,00		€ 60.000,00	
LB2 herinrichting entree Kerkweg	€ 65.000,00	€ 65.000,00	€ 130.000,00	€ 5.000,00
LB3 routes en voorzieningen voor mensen met een beperking	€ 14.000,00		€ 14.000,00	€ 500,00
Totaal 2022-2025	€ 1.040.000,00	€ 197.500,00	€ 1.237.500,00	€ 19.250,00

De berekende stijging van de beheerkosten vallen binnen het eerder vastgestelde budgetplafond met de gekoppelde ingroeieregeling.

Het financieel overzicht wordt samen met de controller geactualiseerd en verwerkt in de voortgangsrapportages. De stand van zaken wat betreft de financiën worden tweejaarlijks besproken in de stuurgroep. Indien afwijkingen significant zijn en effect hebben op de planning wordt het bestuur betrokken om een besluit te nemen.

Op basis van het financieel overzicht en de planning kan ook een verwacht uitgavenpatroon per jaar worden opgesteld. In dit overzicht is te zien dat de kleinere uitvoeringsprojecten in 2023 en 2024 resulteren in een hoger uitgavenpatroon. Door de lage complexiteit van deze projecten vormt dit geen risico voor de planning.

	Projectkosten per jaar
2022	€275.000
2023	€418.500
2024	€308.500
2025	€235.500

4.3 | Risico's

Een van de onderdelen binnen de programmabeheersing is het beheersen van de risico's met risicomanagement. Het identificeren en kwantificeren van risico's zorgt ervoor dat van tevoren in kaart wordt gebracht wat de mogelijke effecten zijn op tijd, kwaliteit, geld en imago. Door middel van het treffen van beheersmaatregelen en het toekennen van een eigenaar wordt er vanuit het programma getracht om het restrisico zo klein mogelijk te houden. Identificatie en allocatie van risico's geschiedt volgens de PDCA-cyclus waarbij er gedurende de looptijd van het programma wordt geëvalueerd en bijgesteld.

Het uitvoeren van het risicomanagement vindt met ondersteuning van de risicomanager plaats. Om gedurende het programma de risico's voldoende in kaart te blijven houden wordt er gekozen voor de volgende aanpak:

- Risico-inventarisatie op programmaniveau
- Identificeren van beheersmaatregelen
- Vaststellen van het risicodossier door de stuurgroep
- Evaluatie en actualisatie van het risicodossier als onderdeel van de verantwoordingsrapportage

4.4 | Wisselwerking met bestuurlijke besluitvorming

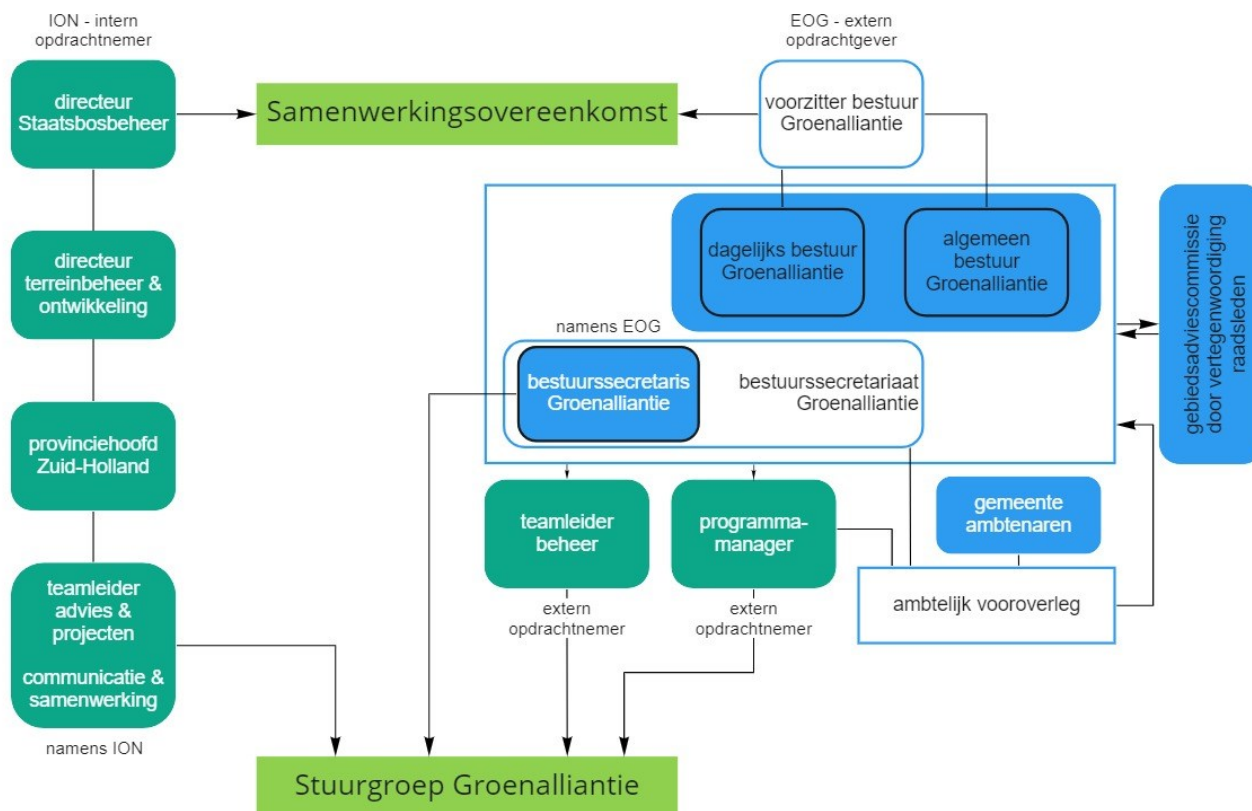
De planning en de financiën worden geactualiseerd door voortschrijdende inzichten en worden opgenomen in de voortgangsrapportage. De programmabeheersing vraagt om een goede afstemming en wisselwerking met de bestuurlijke besluitvorming. Daarom wordt globaal de volgende werkwijze gehanteerd:

- De genoemde bedragen in hoofdstuk 4 zijn een inschatting op het moment van schrijven van de investeringsagenda, wanneer een project daadwerkelijk start wordt een nadere specificatie van de kosten van het project als kredietaanvraag in een bestuursvoorstel via bestuurlijke besluitvorming voorgelegd.
- Indien er voor een project onvoldoende basis ligt om direct te starten wordt de PDC-post planvorming en ontwikkeling benut om een Plan van Aanpak te schrijven. Uit dit Plan van Aanpak volgt een specifiekere planning en kosteninschatting welke als krediet aan het bestuur kan worden voorgelegd.
- Wanneer na de start van een project het budget niet toereikend is of de planning uitloopt dan geeft de projectleider dit aan bij de programmamanager. De programmamanager stelt in samenspraak met de bestuurssecretaris een bestuursvoorstel op waar een advies aan het bestuur wordt gegeven en er besluitvorming plaatsvindt over de verder voortgang.
- Inhoudelijk stelt het dagelijks bestuur bij een uitvoeringsproject het voorlopig ontwerp vast om de overgangsfase tussen planvoorbereiding en uitvoering te formaliseren.
- Indien een project binnen het programma is afgerond wordt dit als bestuurlijke mededeling gemeld en vraagt de projectleider decharge aan bij de programmamanager.

5 | Organisatie en besluitvorming

5.1 | Organisatie en overlegstructuur

De organisatie van het programma is in onderstaand organogram weergegeven. Het programma vormt een onderdeel van de samenwerkingsovereenkomst 2019-2025 en is als flexibele organisatie in het leven geroepen. Voor een goede samenwerking, naleving van de overeenkomst en het functioneren van het programma is het van belang dat de rollen en verantwoordelijkheden helder zijn. Het opdrachtgeverschap en de opdrachtnemersrol vormen hierin een belangrijke spil, daarbij is er zowel sprake van een interne en externe kant.

Wat betreft het programma is de bestuurssecretaris (Rick van Keulen) namens het bestuur van Groenalliantie opdrachtgever voor het programma Groen voor Iedereen. De extern opdrachtnemer voor het programma is de programmamanager (Sebastiaan Huls), welke werkzaam is voor Staatsbosbeheer volgens de afspraken van de samenwerkingsovereenkomst.

De programmamanager is verantwoordelijk voor het reilen en zeilen van het programma. Dit gebeurt met ondersteuning van projectleiders, projectmedewerkers en experts vanuit de organisatie van Staatsbosbeheer. De capaciteit en expertise wordt door de programmamanager georganiseerd in overleg met de teamleiders van de drie afdelingen advies & projecten binnen de provinciale eenheid Zuid-Holland. Er is een nauwe samenwerking met de teamleider beheer Groene Hart (Luuk Oevermans) om de koppeling met het beheer te versterken en de communicatie rondom het programma samen met de boswachter publiek (Ties Ittmann) in te richten.

De stuurgroep van Groenalliantie is het sturingsmechanisme voorafgaand aan de bestuurlijke besluitvorming. De stuurgroep komt twee keer per jaar bijeen voorafgaand aan de algemene bestuursvergaderingen. Indien nodig haken er collega's vanuit de programmaorganisatie aan om een toelichting te geven. In de stuurgroep zijn de diverse belangen aanwezig; vanuit Staatsbosbeheer en vanuit Groenalliantie (van visievorming tot en met beheer).

De stuurgroep heeft de volgende taken:

- Vaststellen van plannen van aanpak (programma- en projectniveau)
- Vaststellen van wijzigingen (programma- en projectniveau)
- Vaststellen van voortgangsrapportage (programmaniveau)
- Adviseren over bestuurlijke besluitvorming

Ter voorbereiding op de dagelijks bestuursvergaderingen wordt in het ambtelijk vooroverleg met de gemeenteambtenaren van de gemeenschappelijke regeling de bestuursvoorstellen besproken. Vanuit het programma worden er ook bestuursvoorstellen ingediend, welke tijdens het overleg mondeling worden toegelicht

door programmamanager of projectleider (voorbereiding of uitvoering). De uitkomsten van het vooroverleg worden verwerkt in de definitieve bestuursvoorstellen.

Indien de bestuursvoorstellen ontwikkel- en beheerplannen betreft of het gaat om het aanwenden van investeringsmiddelen dan worden de inhoudelijke documenten aangeboden aan de gebiedsadviescommissie welke advies geeft aan het algemeen bestuur. Dit vindt voorafgaand aan het ambtelijk vooroverleg plaats.

Naast de formele structuur in het organogram wordt er op niveau van Groenalliantie driewekelijks een gebiedsoverleg georganiseerd waarbij alle medewerkers van Staatsbosbeheer die betrokken zijn bij Groenalliantie aanhaken. Specifiek voor het programma is er vierwkelijks afstemming met de programmanager, projectleider voorbereiding, projectleider uitvoering en boswachter beheer om de voortgang door de fasen van het programma heen met elkaar te bespreken.

5.2 | Besluitvorming

Binnen de bovengenoemde organisatiestructuur vindt er besluitvorming plaats op ambtelijk en op bestuurlijke niveau.

Ambtelijke besluitvorming op programmaniveau bestaat uit beslissingen die door de programmamanager, al dan niet in samenspraak met de projectleiders, worden genomen. Het betreft het programmaplan, wijzigingen, projectopdrachten, voortgangsrapportages en bestuursvoorstellen op programmaniveau. Bestuursvoorstellen gaan ter goedkeuring naar de bestuurssecretaris voordat deze aan het ambtelijk vooroverleg worden toegezonden.

Projectleiders beslissen door middel van het plan van aanpak, voorstel voor wijziging aan programmamanager, ontwerpnotitie met voorlopig ontwerp, aanbestedingsdocumenten en bestuursbesluiten die in overleg met programmamanager en/of bestuurssecretaris tot stand komen.

De bestuurssecretaris agendeert in de stuurgroep punten ter besluitvorming en is met het bestuurssecretariaat verantwoordelijk voor alle voorstellen en documenten voor de vergaderingen van het algemeen en dagelijks bestuur van Groenalliantie.

Op bestuurlijk niveau vindt uitvoerende besluitvorming plaats bij het dagelijks bestuur. Na vaststelling in het dagelijks bestuur legt zij de voorstellen voor aan het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur is bevoegd om rechtsgeldige besluiten te nemen eventueel met aanvullende randvoorwaarden.

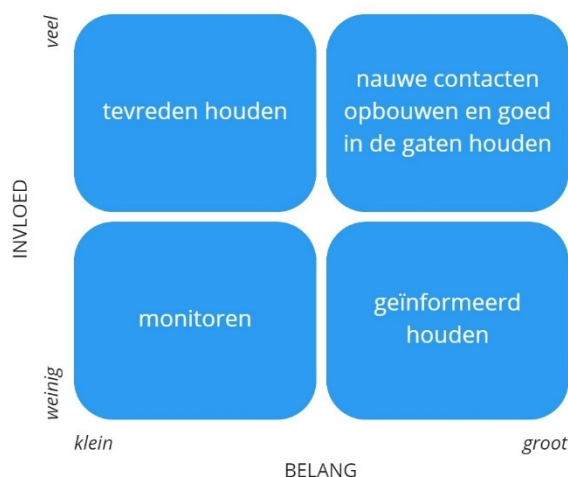
6 | Samenwerking en communicatie

6.1 | Participatie

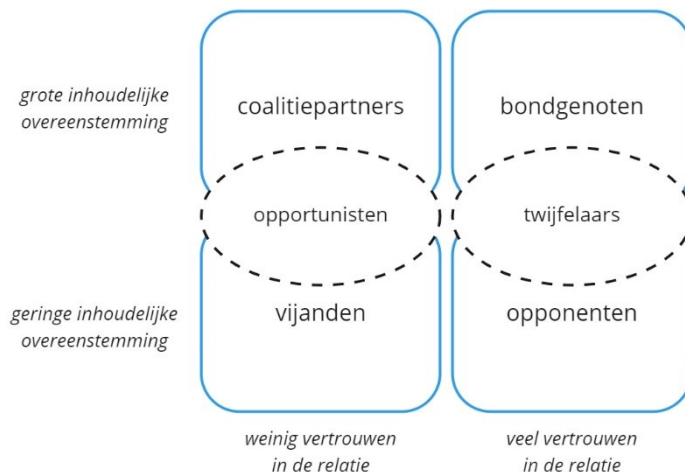
Zoals in het ontwikkelplan in hoofdstuk 3.5 wordt beschreven is er een toenemende betrokkenheid van de gebiedspartijen. Het is vanzelfsprekend dat zonder inbreng en inzet van de gebiedspartijen Groenalliantie de afgelopen jaren niet zoveel stappen had kunnen maken. Participatie is binnen het programma Groen voor Iedereen daarom ook weer van groot belang, zowel in het behouden en versterken van de huidige kwaliteiten als het toevoegen van nieuwe kwaliteiten.

Daarbij ontstaat er met het ontwikkelen van een platform Groenalliantie een overzichtelijke wijze om in contact te komen met de gebiedspartijen. Hierbij kan op een laagdrempelige manier worden bijgedragen aan de kwaliteit van de natuur- en recreatiegebieden.

Voortbouwend op de participatieladder in het ontwikkelplan is het relevant om binnen het programma een tweetal schema's te benutten. Enerzijds de belangen-invloed matrix om bij een projectopdracht scherp te hebben welke rol de belanghebbenden binnen het project hebben. De projectleider kan hierdoor tijdens voorbereiding of uitvoering beter sturen in de participatie.

Anderzijds het schema dat duidelijk maakt welke positie de belanghebbenden innemen tegenover het programma of een specifiek project. Dit wordt bepaald door het vertrouwen in de relatie, welke kan groeien en afnemen gedurende de looptijd. Daarbij is inhoudelijke overeenstemming van belang om de positie in de participatie te kunnen bepalen.

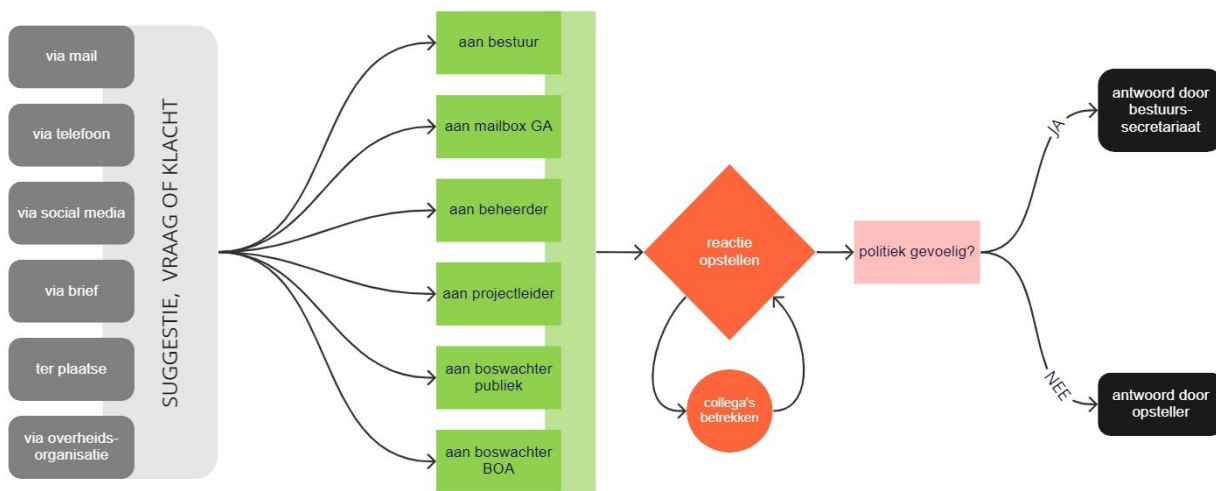
6.2 | Communicatiestrategie

Voor de Kwaliteitsimpuls is een communicatieplan ontwikkeld. In overleg met de communicatieadviseur (Carolien Wierks) en boswachter publiek (Ties Ittmann) is besloten dat de hoofdlijnen van de communicatie intact blijven ondanks de overgang naar een nieuw programma. Na vaststelling van het programmaplan wordt het communicatieplan uit 2017 geactualiseerd conform hedendaagse maatstaven.

Met de komst van een online platform en aandacht voor natuureducatie in de natuur- en recreatiegebieden speelt communicatie de komende jaren binnen het programma een belangrijke rol in de beeldvorming van Groenalliantie.

6.3 | Issuemanagement

De komende jaren wordt er in het programma intensief samengewerkt met gebiedspartijen. Het is van belang dat er als één entiteit wordt gesproken vanuit het programma. Gastheerschap is belangrijk voor Staatsbosbeheer en voor Groenalliantie. Er zijn regelmatig suggesties, vragen of klachten die volgens het principe van issuemanagement binnen het programma worden opgepakt. Door issuemanagement toe te passen en binnen het programma duidelijk te hebben wie er met de input aan de slag gaat voorkom je diffuse beantwoording. Hierbij is het van belang om onderscheid te maken of de beantwoording vanuit het bestuurssecretariaat plaatsvindt of vanuit het programma. In de politieke bestuurlijke context waarin Groenalliantie opereert is het belangrijk om dit mee te wegen in het issuemanagement. Onderstaand diagram laat de gewenste werkwijze zien.

6.4 | Grondzaken

In de samenwerking met gebiedspartijen zien we regelmatig vragen of verzoeken rondom grondzaken van Groenalliantie. De rentmeester (Maaïke Dijkstra) en adviseur grondzaken (Jelmer Euser) krijgen verzoeken die buiten de reguliere dienstverlening valt, maar wel van belang kan zijn voor de voortgang van het programma. Indien er een integrale visie gewenst is op deelgebieden en hier planvorming moet worden ingezet dan biedt het programma hier invulling aan.

Daarnaast vindt er driewekelijks overleg plaats tussen de bestuurssecretaris, grondzaken en programmamanager om af te stemmen over de lopende zaken en de overlap met het programma goed in kaart te houden.